

Kyrbåken

N:r 9
1945

Pris
20 öre

Aktuellt:

Lucia-kandidaterna
presenteras *Sid. 2-3*

Boksidor *Sid. 8-11*

Idrottssida *Sid. 12*

En 80-åring berättar
Sid. 15

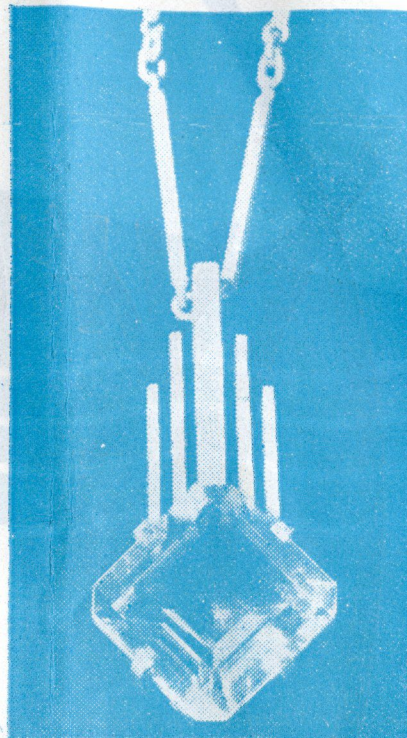
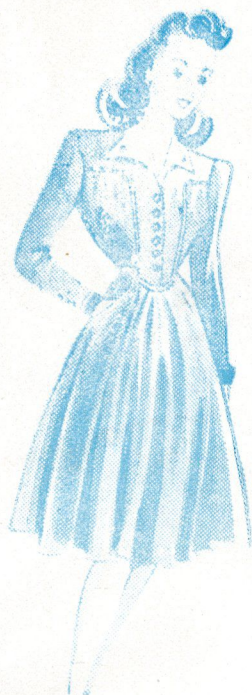
Bliv medlem av Ordenshusens riksförening manar FvDT Magnus Hovlin i en artikel på sid. 14, där han pekar på alla de fördelar ett sådant medlemskap innebär. Han omtalar även att vid riksföreningens senaste styrelsesammanträde fem nya anmälningar om medlemskap förelåg från distriktet. Det manar till efterföljd.

Lucia- SMYCKET

Ett förnämligt Stigbert-smycke ut-
fört i silver och bergkristall från

Wahlbergs Guldsmedsaffär samt en klänning från
Béves tillfaller var och en av de
Lucior som väljas till IOGT:s och
Nya Samhällets stora Lucia-
tävlingar.

1945!

VACKRA LUCIA-SOARÉER
ARRANGERAS I VIVSTAVARV, NJURUNDA, ERIKSLUND
OCH ÅNGE.

Före soarén kortege genom samhällena

Fyrbåken

Organ för
Medelpads distrikt
av I. O. G. T.

Red. och ansv. utgivare:
H. Norling, Kyrkogatan 24,
Sundsvall.

Prenumerationspris 2 kr.
Postgirokonto 77 15.

Nya Samhällets Bok- & Accidenstryckeri
Sundsvall 1945 2815

VÄLJ LUCIA!

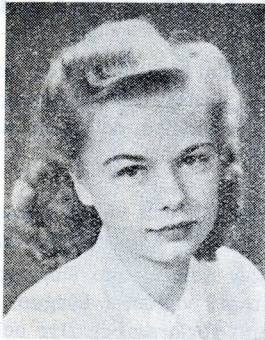
Månadens nummer av Fyrbåken går helt i Lucivalets tecken. I annonsen ovan visas det vackra smycke som kommit att tillfalla den utvalda och — vidare utlyses de soaréer, som gå av stapeln på Luciadagen. På motstående sida presenteras de kandidater juryn — br DT, br Jac Lalander, fru Lilly Sundberg, fröken Kypengren och hr Järvheden — utsett och som det gäller att välja ut tre Lucior av. Den först öppnade rätta lösningen sedan på varje plats belö-

nas med ett armbandsur. Röstsedel för tävlingen återfinns på sid. 3.

Mr Churchill har fått intaga hedersplatsen på Fyrbåkens första sida denna gång i avslutning till en entusiastisk anmälan av de båda senaste samlingarna av hans tal, Krigskronika och Befrielsens gryning, på sid. 4.

VÄLJ LUCIA!!!

Västra

2. V:a Medelpad

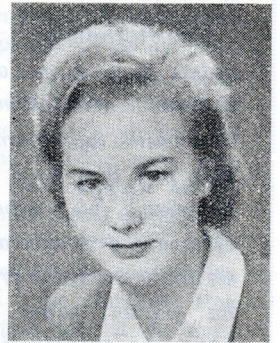

3. V:a Medelpad

Medelpad

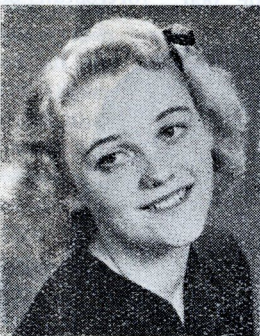
4. V:a Medelpad

5. V:a Medelpad

1. V:a Medelpad

Njurunda

2. Njurunda

3. Njurunda

Njurunda

4. Njurunda

5. Njurunda

1. Njurunda

Norra

2. N:a distriktet

3. N:a distriktet

distriktet

4. N:a distriktet

5. N:a distriktet

1. N:a distriktet

Helveteshundar, tusenplans-ræder, ja t. o. m. atombomber kommer att glömmas, men Churchills tal kommer man att læsa och læra ur i skolorna, i hemmen, på arbeidsplatserna (för att travestera Churchill) så länge det finns frihet på den-na planet, säger recensenten hr i en entusiastisk anmeldan av de båda senaste samlingarna av Churchills tal, Krigskrnika och Befrielsens gryning. Churchill talade och skänkte mod åt miljoner og hans tal vann kriget.

I Kaj Munks lille dramatiska scen Fr Cann, vilken recenserats i Fyrbåken fr ett par nummer sedan, förekommer ett par kostlige repliker mellom Fabius, den dr i historien fått tillnamnet Cunctator, Slaren, og Hannibal, den vældige kartagensiske hrfraren. Hannibal håller en vldig deklarasjon, s som store hærførere og diktatorer ha fr vana og man kommer genast att tänka på den storordige og skrnande hr Schicklgruber, alias korpral, tidigere mlargetllen, Adolf Hitler eller den psande, gestikulerande og inte mindre skrnande Benito Mussolini. Nåväl, säger vi, denne Hannibal hll en storslagen deklarasjon — detta hr nämligen till dessa herrars egenheter — og Fabius svarade? Jo, han svarade: Du vil vel ikke gentage det eengang til? Det bör inte höra till det svåraste hr i världen att föreställa sig hur hr Hitler skulle ha reagerat vid en sådan ofattbar oförskämdhet, som denna att hans hrere inte insupit de snninger han haft att frkunna. Hannibal fikk visserligen inte ett lika stort raseriutbrott, men man kan vara frvis-sad om att hans frvning var djup og kta: Gentage?

Og så Fabius: Undskyld mig, jeg hørte ikke riktig, hvad du sagde. Du vil ikke sige det engang til? Jeg fattede ikke helt Meningen. Jeg blev lidt distraet. Det er denne Maade at tale på. Man har sagt mig, at saadan bruger man at tale til en Folkeforsamling hjemme hos jer. Men dels er jeg jo bare et enkelt Menneske, og dels ta-

Vi skola frsvara vr  kosta vad det kosta vill

ler vi ikke saadan i Senatet. Vi har den overtro der, at den, der raaber højest, har ikke noget videre på Hjerter, fr Sandheden skaffer sig Ørelyd i Kraft af sig selv. Ja, saadan har vi vore Foredomme i Senatet. Men vi er jo ogsaa et gammelt Folk.

Strre intelligens behver man snerligen inte för att frst att Munk haft Hitler og Churchill i livlig tanke, d han skrev den dr lille scenen. ". . . dels år jeg ju bare en enkel mnskisk og dels talar vi inte på det sttet i underhuset . . ." Just den dr lille meningen r faktisk lik Churchillsk som munksk.

Nrmast skulle den hr artikelen handle om Churchill og hans bermda tal og Munks scen har en hel del att säga om Englands og Imperiets store krigsledere. Man förnimmer Churchills storlek gentemot de ledende in-om fiendelgrets frbrytarband. De snnares en gång så mngomtalande og

dad og frdigbilled kultur. Han r aristokrat i detta ords mest ursprungligt frnmlige betydelse og han r kulturaristokrat.

Så är det en sak till og vi skall ter ta Munk till hjälp. Var fan ha de tagit vägen, säger Slaren om sina egne, var ha de tagit vägen, i bergen, i trsken, i snren? förlorar og flyr og förlöjligas, vet själva knappt varken ut eller in. "De vet bare en sak — att de inte är utvalda av det og korade av guden og oppfylda av sin kallelse og sådana där fina saker — nej, bare att de kommer att hålla ut, den enkle visdom, som har gjort dem till herrer över folken." Denna enkle visdom äger — som bekant — engelsmännen. Churchill uttrykte det i ett av sine berömda tal, de var efter Dunkerque: "Vi skola fortsätta till slutet, vi skola slåss i Frankrike, vi skola slåss på hav og oceaner, vi skola slåss med växande förtröstan og växande styrka i luf-

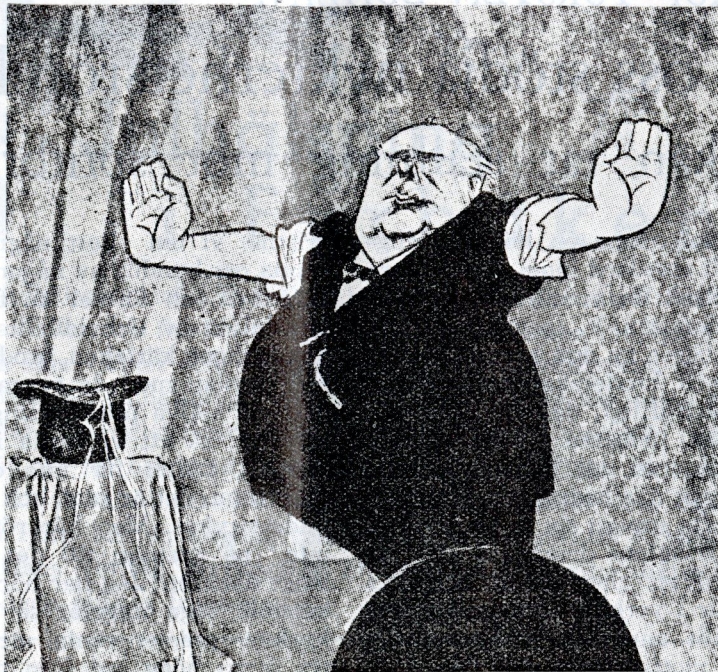

Winston Churchill.

mnbesjungna — t. o. m. av Kaj Munk, frsvarsministre og andre inte att förglömma — "storhet" har så småningom reducerats till ett obetydligt og ganske tvivelaktigt minimum. Churchill tillhör ett gammalt folk. Han har en djup, under generationer utbil-

ten, vi skola försvara vår  kosta vad det kosta vill, vi skola slåss på stränderna, vi skola slåss på flygfälten, vi skola slåss på åkrarna og på gatorna, vi skola slåss bland bergen. Vi skola aldrig ge oss, og även om, vilket jeg inte ett ögonblick tror, denna

Denna tyska karikatyr (ritad av norrmannen Guldbranssen i *Simpli-*
cissimus) rymmer med sin text onekligen en smula omedveten sanning.
Texten lyder: — Här har jag ingenting och där har jag ingenting,
och nu skall jag framtrolla segern ur luften.

ö eller en stor del av den bleve underkuvad och utsvält, så skulle vårt imperium bortom haven, väpnat och skyddat av engelska flottan, fortsätta striden till dess den nya världen med all sin makt och styrka i sinom tid träder fram för att rädda och befria den andra". Det var mäktiga ord i en mörk tid. För en framtid kommer det säkerligen att fördunklas en smula, man kanske inte kommer att förstå den fara världen svävade i efter Dunkerque, den dödliga fara den svävade i. Alla insåg den av oss som levte i denna tid och mycket många bevisade sin stora klokskap genom att berätta för oss att det var slut med det brittiska imperiet och så vidare. De där väldigt kloka skrattade en smula nedlåtande åt Churchill, när han talade och berättade i stället vad "dr" Goebbels haft att förtälja. Men genom detta sitt tal och med de många efterföljande mobiliserade Churchill hela det britiska örikets moraliska kraft, hela det brittiska imperiets kraft och den är förbluffande stor.

I begynnelsen, då vi tog våra första stapplande och säkerligen ofta mycket ovilliga steg på de lärda mödornas väg, berättade oss välvilliga undervisare av olika betydenhet stundom om märkliga figurer, vältalare. Gången var den att man fick den en smula snedvidna uppfattningen att denna människotyp var något antikverat, något som försvann ungefär samtidigt som de mörka århundradena bröt in över Europa. När vi sedermera tillväxt i ålder och må-

hända även i visdom, upptäckte vi att detta givetvis var alldeles galet. Tvärtom kom vi underfund om att vältalare var en företeelse, som faktiskt kunde påträffas även i denna tid. Kanske hörde vi talas om monsieur Blum i Frankrike, som behärskade det franska språket till fulländning, talade med elegans och knivskarp skärpa. Eller kanske marskalken av Finland, Mannerheim, som i hög grad kan konsten att hålla tyst, men som gör sig hörd då han talar. Vi behövde emellertid inte gå så långt; här i trakterna blev vi bortskamda med ett par av samtidens främsta vältalare, Arthur Engberg och Torsten Bohlin. Så småningom trädde även en engelsman in i vårt medvetande, mr Winston Spencer Churchill. Rätt snart visste vi också att placera honom ett gott stycke över både inhemska och utländska.

Biografer av rang brukar mestadels sammanfatta sin syn på offret i en eller ett par korta satser, gärna ett citat. Med Churchill är detta omöjligt. Man kan inte få grepp på "hela" Churchill på det sättet, bara en liten del åt gången. Men så kan han också med mycket starka skäl aspirera på titeln som världens nu levande störste statsman, måhända Englands störste dito (och det vill inte säga litet), världens nu levande störste vältalare, ja . . . Så kan man därtill bl. a. lägga att han äger en av samtidens mest märkliga litterära talanger m. m. Detta m. m. rymmer bl. a. att han deltagit mer eller

mindre aktivt i åtminstone fyra krig, att han var en mycket uppmärksam krigskorrespondent "på sin tid", att han gjorde en krigsöversikt till en best seller vid 23 års ålder, att han är den ende ofrånse som sagt nej till strumpebandsorden och den ende icke kunglige som på flera hundra år erbjudits den, att han inom målarkonsten utfört betydande verk, att han sedan sin ungdom beklätt de mest skilda ministerier o. s. v. i det oändliga. Han har hållit hundratals tal på de mest skilda ställen i världen.

Om den gudinnan Klio skulle komma på den onekligen ganska förbluffande idén att förmåla sig med en dödlig, så skulle hon i varje fall ha det allra största utbyte av att ägna mr Churchill sin ömma läga. Förvisso skulle hon spara in åtskilligt med ransonerat papper i thy fall. Churchill är historia, hans tal är det. Vad vi i vår mänskliga ofullkomlighet mätt ut som varande vältalighet, det rymmer de. Kanske ett och annat i tiden sorteras ur och kanske ett och annat i dem som vi inte sätter så stort värde på i stället kommer att skjutas fram, men leva kommer de att göra i evärdeliga tider, som ett uttryck för det bästa i vår tid. Churchill talade och skänkte mod åt miljoner och hans tal vann kriget. Helveteshundar, tusenplansräder, ja t. o. m. atombomber kommer att glömmas, men Churchills

LUCIATABLÅER

Härmed erbjuda vi några lämpliga Luciatablåer o. d. för teateramatörer.

Lucia går ut i världen, Luciatablå av Sven Bergman. En vacker och stämningsfull tablå, som det är en djup undermening i. Kr. 1:—.

Ljuset kommer åter. Luciatablå med sång av Fritz Stenlund. En liten välskrivna tablå, som är lätt att uppföra. Kr. 1:—.

Vi hälsar dig, Lucia, Luciatablå av Nils Hasse. I denna tablå har författaren helt levt sig in i den vackra legenden om Lucia och resultatet har helt enkelt blivit strålande. Kr. 1:—.

Lucia. En stämningsmättad luciatablå av Fritz Stenlund. Kr. 0:75.

Lys vår väg. Ett vackert och tankeväckande Luciaspel av Nils Hasse. Spelas av 1 herre, 1 dam jämte Lucia med tärnor. Kr. 1:—.

Legenden om Lucia, Luciatablå av Sven Bergman. En vacker och effektiv sak. Kr. 0:75.

Luciakväll, Luciatablå av Nils Hasse. Förf. har på ett utomordentligt fint sätt lyckats få fram Luciabudskapet. Det är två sju män i främmande hamn, som drömmer sig till hemlandet.

Skriv i dag och rekvirera de häften, som intressera! Vi expediera omg. mot postförskott. Katalog erhålles gratis

MALMGRENS FÖRLAG Kristianstad

BISKOP TORSTEN BOHLIN:

Låt oss stödja nykterhetsrörelsen. Kyrkan tar ställning mot spritbruket.

Biskop Bohlin i Härnösand gjorde vid prästmötet i Härnösand i somras ett uttalande i nykterhetsfrågan som här återges i sin helhet. Vi inom nykterhetsrörelsen noterar med största glädje vår biskops kraftfulla och aktiva uppträdande i denna fråga och vet att hans insats har den allra största betydelse.

Vår kyrkas allmänna inställning, enkannerligen prästernas, till den organiserade nykterhetsrörelsen, har präglats av mycken reservation — trots lysande undantag bland grupper och enskilda. Man påtalar nöjeslivet, det trånga dömandet, specialiceringsen på en folksynd, framför allt det lagiska draget och hävdar häremot med stor aplomb den höga lutherska friheten.

Mycket i kritiken är tvivelstutan riktigt. Felet är bara att vi, kyrkans folk, uttala den. Ty vi måste fråga oss: vad ha vi egentligen gjort för

tal kommer man att läsa och lära ur i skolorna, i hemmen, på arbetsplatserna (för att travestera Churchill) så länge det finns frihet på denna planet.

M'lock.

Winston S. Churchill: Krigskronika och Winston S. Churchill: Befrielsens gryning. Båda på Skoglunds förlag.

att åstadkomma en högre andlig-kulturell standard inom denna stora folkrörelse? Ha vi tillräckligt tänkt på att denna s. k. specialitet i alla fall uppbäres av den kristna solidaritets- och broderskapsuppfattningen? Förträffligt, detta tal om den lutherska friheten. Men märker man då inte, att bakom Luthers breda rygg har hedningen Epikurus alltför ofta smugit sig in på den lutherska frihetens domäner? »Det är gott med ett glas vin då och då.» Sådan är i verkligheten tyvärr ofta den allt annat än 100-procentigt kristna motiveringen till den s. k. lutherska friheten visavis detta samhällsskadliga onda, som alkoholbruket utgör i våra dagars samhällsliv. Ingen enda försvarar alkoholmissbruk — ingen, allra minst alkoholisten — men alltför ofta förbiser man, att just det s. k. kultiverade bruket såsom legitimerad umgängessed ger de svaga och obehäftade den bästa chansen att så småningom förvandla bruket till missbruk. Här om erinrar också en av våra fängelsepastorer i sin nu inlämnade redogörelse. Det sociala onda, som möter inom fängelsernas murar, »har sitt grundfäste», framhåller han starkt, »i spritbruket, icke endast i spritmissbruket. Otaliga brott stå direkt eller indirekt i samband med spritbruk.»

Finns det någon anledning att låta en sådan omständighet bestämma vårt personliga ställningstagande? Och detta frågar man i kretsar, där man högtidligt tar i sin mun Pauli ord att vi som äro starka äro pliktiga att bära de svagas bördor? Om andra vägra ta dylika hänsyn, det måste vara deras egen sak. Men vi

kristna, vi om eljest några, måste känna oss bundna av någonting som är större och förmer än friheten i betydelsen av individuellt oberoende nämligen kärleken, broderskapet, medkänslan med de svaga. Ha vi inte vid själva prästvigningen lovat att leva, så att vi varda ingen till anstöt? Löftet får inte drivas in absurdum, det är sant, och det skall understrykas. Men här röra vi oss inte på gränsen till det absurda, långt därifrån. Jag har hört nykterhetsfolk säga ungefär så: hur kan kyrkans präster vänta, att vi skola tro deras höga ord från predikstolarna om osjälviskt tjänande, kärlek och brodersinne, då de svika oss ifråga om en så elementär solidaritetshandling? Det är ett obestriddigt, psykologiskt sett ingalunda obegripligt faktum, att ett prästerligt än så sansat alkoholbruk är till anstöt för många i våra församlingar. Glädjande är att insikten är på frammarsch, att av kyrkan i denna tid kräves en ny omprövning och ett nytt ställningstagande till alkoholfrågan. Som exempel pekar jag dels på olika artiklar i Vår Kyrka under de allra senaste åren, dels på det mycket uppmärksammade uttalandet av årets prästmöte i Västerås stift.

Ungdomsfylleriet ökar och kvinnornas spritbruk blir allt vanligare, heter det. Motbokssystemet har visat sig icke utgöra någon effektiv garanti mot spritmissbruket. Det gäller därför att med ihärdig verksamhet i upplysningens, uppfostrans och det personliga föredömet tecken bekämpa spritfaran. Prästmötet vill, så långt dess röst når, inträngande mana allt vårt kyrkfolk,

En fullträff nå de **Luciakandidater** som **fotografera** sig hos

Foto *
ENGSTRÖM

Porträtt &
Serie-ateljé

Innehavare:

ALBERT ENGSTRÖM

Julhälsning i Fyrbåken!

Julhälsningarna i Fyrbåken har blivit en uppskattad tradition och allt fler och fler ha år efter år utnyttjat denna möjlighet att sända sina vänner och bekanta inom godtemplardistriktet en julhälsning. En julhälsning i distriktets egen tidning når varje godtemplare inom distriktet. Priset är endast 35 öre för enskild person och 50 öre för hel familj. Till logerna har utsänts listor för anteckning av julhälsningar. Då emellertid många kanske inte nås av dessa finns här en kupong som kan ifyllt insändas till **Fyrbåkens red. Hans Norling, Kyrkogatan 24, Sundsvall**. Som betalning kan lämpligen bifogas frimärken.

Undertecknad önskar få infört en julhälsning i Fyrbåken.

Titel ..... För- och efternamn .....

Bostadsadress ..... Postadress .....

Tillhör logen nr .....

präster såväl som lekmän, att genom personligt föredöme, med utnyttjande av alla goda medel och med verksamma insatser, varhelst sådana kunna göras stödja och befrämja de strävanden till folknykterhet, som dock alltjämt pågå i vårt land. De strävandena ligga helt i linje med och tillhöra kyrkans centrala uppgifter.

Ett ord i sinom tid, kommenterar en daglig tidning detta uttalande och tillägger:

Man har länge väntat en livsyttring ifrån detta håll i nykterhetsfrågan, ett klart ställningstagande mot dryckesseden, personligt förpliktande och appellerande till stora skaror av människor, som icke så noga gjort klart för sig vad frågan gäller. Här deklarerar att kyrkan inte får stå likgiltig i kampen för folknykterhet, den får inte i detta avseende släntra efter i kampen om folkets själ, den skall tvärtom vara en ivrig förtrupp (Västm. Läns Tidning).

Vad vårt eget stift angår i detta stycke, så är det med tacksamhet jag tänker på den tradition, som här lever i varje fall från min företrädares tid: ingen alkohol vid någon kyrklig högtid. Och med stor till-

fredsställelse tänker jag på att hos ämbetsbröderna finns en så allmän solidaritet med absolutismen och ofta en positiv inställning till nykterhetsrörelsens strävanden. För att åskådliggöra med ett exempel nämner jag att en beräkning, som icke göra anspråk på fullständighet, ger vid handen, att nykterhetsfolkets dag i år har firats i 25 av stiftets kyrkor under medverkan av 31 präster — 24 av dem tjänstgjorde som talare. För två år sedan, då jag också lät verkställa en ungefärlig beräkning hade 38 av stiftets präster i 27 församlingar medverkat på Nykterhetsfolkets dag.

Jag vet, att de ansvarskännande inom nykterhetsrörelsen i vårt stift med glädje hälsa insatser från prästerligt håll i föreningsarbetet, etiskt uppfordrande föredrag, som kunna skänka andlig halt och resning åt samvaron. Låt oss i mån av tid och tillfälle aktivt stödja en rörelse, vars idéprogram är ett stycke kristen broderskapetik och vars praktiska nödvändighet blir desto mer uppenbar, ju mera trängd denna rörelse blivit av en mängd samverkande orsaker, först och sist den under krigsåren alltmer uppluckrade folkmoralen.

Möbler

Mattor

Gardiner

Engelfeldts

TELEFON (växel) 55820

FÖRLOVNINGSRINGAR

— *Bolidenguld* —

i alla modeller
och prislägen.

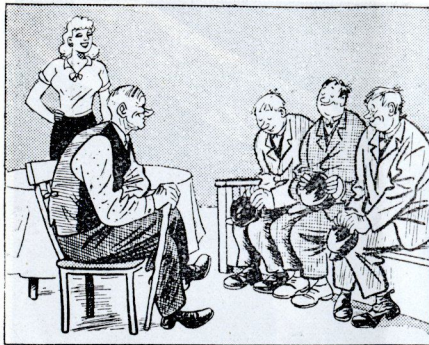

GULDSMEDEN — FACKMANNEN

affären intill EPA

Gynna Fyrbåkens annonsörer

Scenbild ur "De tre friarna".

TEATERAMATÖRER!

Ett nytt förlag erbjuder Eder sketcher och pjäser i toppklass. Här nedan några förslag:

När vi sitta i vår bänk. Dräplig sketch för stora barn av Falco.

Kr. 0: 75

Senaste dagsnyheter från T. T. med plats för lokala inlägg. Mycket användbar sketch.

Kr. 1: —

Oss tanter emellan. Radiosketch för 3 damer av Falco.

Kr. 1: —

Ned med karlarna! Explosiv monolog för dam av Kar de Mumma.

Kr. 1: —

Fru Jansson lägger stjärna. En av Kar de Mummans roligaste sketcher.

Kr. 1: —

De tre friarna. Lustspel i 1 akt av Helmer Grundström. Verkligt rolig pjäs med önskeroller.

Kr. 1: 50

Flickan från storstaden. Lustspel i 1 akt av Rickard Söderberg. En vacker pjäs.

Kr. 1: 50

På riktiga landet. Lustspel i 1 akt av Dagny Thunstedt. Verklig farskarusell.

Kr. 2: —

Scheiken tar semester. Lustspel i 3 akter av Pelle Sjölund. Handlar om en "följetongsscheiks" dräpliga äventyr på landet.

Kr. 2: —

Miljonären i Brösarp. Lustspel i 3 akter av Rickard Sjöberg. Fantastiskt rolig.

Kr. 2: 50

Vår teaterkatalog med massor av idel nyheter medsänt gratis alla beställningar. Samtliga priser plus oms och porto.

RUD. FRENNESSONS FÖRLAG
Hässleholm

Sänd mig omgående mot postförskott de pjäser framför vilka jag ritat ett x.

Texta namn och adress tydligt!

Namn .....

Bostad .....

Postadress ..... Fyrb.

FYRBÅKEN S

Fader vår · Ur havets skum

Förvisso måste det vara ett vågsamt företag att söka blåsa liv i den gamla bönen Fader vår. Förvisso är det inte vem som helst som vågar ge sig på denna gruvliga operation och alldeles säkert är det inte vem som helst som äger möjlighet att lyckas i detta. Måhända är det en smula förmått att säga sig blåsa liv i den, sannare då, sätta detta liv i aktiv verksamhet. Biskopen Tor Andrae, en av de aderton i Svenska akademien, har med sin egen kraft och tro lyckats frigöra och få den att verka denna mäktiga, storslagna och enkla samling ord. En och annan måste nog säga: Ja, så är det naturligtvis. En och annan till och med: Nu kan jag be. Naturligtvis är det en smula fel att tala om raffinerad

TOR ANDRÆ.

njutning i detta sammanhang, men nog är det bra nära för den "litterärt intresserade" det att läsa Fader vår av Tor Andrae. Någon lär, enligt hörsägen, ha funnit denna bok skäligen onödig. Ett märkligt omdöme i så fall och det måste ha varit en väldig man som fällt det. Själv placerar vi den på hedersplatsen vid bibeln, men vi är ju också bara en tämmeligen enkelt funtad varrelse.

H. N—ng.

Andrae: Fader vår. Lars Hökerbergs förlag. Kr. 10: —.

Elisabet Falkenberg kom i början av detta år med en strålande samling historiska noveller Furstar och fantasier, där hon genast avslöjade sig som en mycket framstående förmåga på detta svåra och sällan beträdda område. Inte många månader därefter förelåg romanen Ur havets skum och det låg naturligtvis snubblande nära att förmoda att stoffet till denna ursprungligen var avsett "bara" för en historisk novell, men att hon under arbetet med råmaterialet plötsligt kommit underfund om att det kunde spådas ut så att det räckte till en historisk roman. Till en början frestas man också att stryka under denna förmodan, men snart får man klart för sig att romanen rymmer andra inte mindre betydelsefulla värden. Det snabbt och elegant tecknade, detaljrika historieberättandet saknas, men i stället förmår hon med en tjusande lätt och smekande stil trola fram den svenska kolonin S:t Barthelemy ur det västindiska havets skum. Ur havets skum bjuder på spänning i exotiskt fantasieggande miljö, en skir och vacker, varsamt berättad kärlekshistoria, historiskt intressanta tidsbilder och välgjorda personskild-

Lasse går i ringen

Kortfattad lärobok
i sånglekar

av FINN SVENONIUS

Musikupplagan (Sångtext, melodistämman och rikt illustr. anvisningar) kr. 1: 50.

Textupplagan (Sångtext och rikt illustr. anvisningar) kr. 0: 60.

10 ex. 25 %, 20 ex. 30 % + 1 friex. pr 10.

OSKAR EKLUNDS BOKFÖRLAG
STOCKHOLM — Vasagatan 9

Läs Fyrbåkens Julnummer!!

Historien om en hund Prinsessan på ärten

Bosse har länge och intensivt önskat sig en hund, och en vacker dag ger föräldrarna honom en liten rotweiler-valp, som får namnet Jerry. Med verklig inlevelse berättar författarinnan om pojakens och hundens utveckling. Det är många och roliga ting, som pojken upptäcker i sina försök att bli hundens husse, och förödmjukande erfarenheter får han också göra. Vem är det fel på, hunden eller hans herre? Tack vare faderns gamla kännedom om hundar lyckas det dock bra att uppfostra Jerry. Ungdom och äventyr hör ihop, och vi får vara med om flera spännande händelser, där Jerry visar enastående mod och rådhighet. En gång räddar han Mari-Louise och en annan gång Bosse. Roande och intresseväckande är också Jerrys lustiga äventyr på egen hand. Hans reaktioner mot andra hundar och djur, rädsla och härsklystnad, vänskap och aggressivitet är tecknade med humor och sakkunskap.

Författarinnan har träffat den rätta berättelsetonen för barn i skolåldern upp till 14 å 15 år med både äventyr och allvar, glädje och sorg. Man blir mer och mer intresserad av historien, ju längre man kommer in i den. Då en flicka spelar en viss roll i boken, lämpar den sig både för pojkar och flickor. Det är en djurbok av god klass, och även om den skrivits i första hand för ungdom, är det en bok, som med nöje kan läsas av alla hundvänner, oavsett åldern.

Boken är bra illustrerad av konstnären Holger W—m Paul.

Sallie Bennbo: Jerry. Historien om en hund. Ill. Häft 3.—, kart. 3.75. Eklunds.

H. C. Andersens lilla förtjusande saga Prinsessan på ärten har omarbetats till ett behändigt sångspel av lärarinnan Berta Karning i Arboga. Musikdirektör Sven Kock har därefter givit den tilltalande anrättningen musikalisk klädsel. Spelet är uppdelat i fyra bilder och det kan uppföras med större eller mindre antal agerande — allt efter tillgången.

Sångspelet har enligt uppgift uppförts i Arboga, Köping och Kolsva och blivit en stor succé. I texthäftet finns några bilder från premiären i Arboga, där 70 barn deltog tillsammans med kör och orkester. Dessa imponerande siffror bör emellertid inte avskräcka. Spelet kan som sagt uppföras med betydligt färre. Kanske det vore något för Femlingarna med en smula förstärkning från Länkarna? Men även andra bör prova på det.

Karning—Kock: Prinsessan på ärten — sångspel för barn. Eklunds. Texthäfte kr. 1.50 och musikhäfte kr. 3.50.

Nyttig lärobok

För undervisningen i sjätte och sjunde skolåren om alkoholens skadliga och fördärliga inflytande på människan har läraren i Alkoholen — människan — samhället det idealiska hjälpmedlet. Det innehållsrika, välplanerade och efter åldern väl avpassade häftet har författats av Robert Johansson-Dahr och Gustav Larsson och godkänts av Statens läroboksnämnd. Förlaget heter SLN och tillsammans med utmärkta arbetsuppgifter kostar häftet endast 40 öre. Arbetsupp-

NYHETER: SAKKUNSKAPEN TALAR

av T. Hallinger.
En intressant och allsidig belysning av alkoholfrågan medelst statistiska uppgifter och uttalanden av framst. vetenskapsmän. Värdefull för nykterhetstalare, ungdomsledare och undervisare.
Pris 75 öre.

"Att bara predika hjälper inte mycket... Köp den här boken! ... en ypperlig samling siffror och citat..." Kristend. o. skola.
"För många ger en sådan koncentrerad 'källskrift' ett större och lättillgängligare stoff än digra föreläsningar och böcker..."
Sv. Folksk. Tidning.

ALKOHOLEN, MÄNNISKAN OCH SAMHÄLLET

av Johansson-Dahr-G. Larsson.
(Ny, förbättrad uppl. av Alkoholen vår fiende.)
Pris med arbetsuppgifter 40 öre.

"... innehåller i lättfattlig och klar framställning det viktigaste om alkoholens natur och verkningar ... rekommenderas varmt för alla lärare... lämpar sig även utmärkt för ungdomscirklar och för ungdomsorganisationerna."
Birger Herrlander, Reformatorn.
Ins. beloppet på postgirok. 11711.

SLN:s FÖRLAG, Göteborg

Solbänkgatan 23
Begär vår förlagsbroschyr och ta del av vår materiel för ungdomsarbetet!

gifterna kan därjämte erhållas fristående.

Sakkunskapen talar... från samma förlag utgör en samling citat från olika kapaciteter inom alkoholforskningens område. Tillsammans utgöra de en utmärkt argumentsamling, som var och en har nytta av att läsa. Det är ju som var och en förstärkt viktigt om man skall kunna föra en aktiv kamp att man är i besittning av lämpliga och kraftiga tillhyggen. Här får man dem i rikligt mått.

Läs Fyrbåkens JULNUMMER !!

ringar. Den äger de allra största förutsättningar att bli en uppskattad följeslagare i en bra fätölj och ett stycke däröver.

H. N—ng.

Elisabet Falkenberg: Ur havets skum. Bonniers förlag. Kr. 11:—

ETT HJÄLPMEDEL I BIBLIOTEKENS TJÄNST!

Vi förmedla till biblioteken böcker i biblioteksband med I. O. G. T:s märke. Starka och vackra band till billigaste priser.

Biblioteksrabatt och fraktfritt inom kortast möjliga leveranstid. Vi ombesörja katalogisering, signering och inklistring av datumblad och bokfickor och garanterar ett bibliotekstekniskt utförande i enlighet med officiellt fastställda principer.

En specialaffär för biblioteken!

BONNIERS BOKFÖRMEDLING — STOCKHOLM 3.

Mellan två krig

Nya horisonter

Den danske debutanten Frederik Nielsen siktar i sin lilla bok "Faraos fede aar" på den mellankrigsgeneration utan ideal och mål och syften, som 1939 kastades in i krigets förgörande magra år.

Romanens komposition är originell: en smula i kaleidoskopisk stil rullar författaren till en början upp en serie bilder från olika danska hem under förra världskriget, där romanens figurer presenteras i små snabba situationer. Solen, som går sin dagliga tur runt världen och under vägen ser krigets rysligheter i Europa, har satts in i en symbolisk funktion: den låter ana en gryning, den gryning som de unga 10-talsdan-skarna i sinom tid skall få se förbytt i natt. Sedan förflyttas man raskt framåt mot åren strax före det nya kriget, och de kaleidoskopiska bilderna flyter ihop till en enda, där de olika figurerna var för sig får representera drag i tidsandan. Den kleptomane läraren får till sist i sig innefatta hela tidevarvets innersta väsen, som enligt författarens mening saknade all enhet; varje enskild individ samlade för egen del på andligt gott (som humanisten, vilken redan genom arv hade det materiella goda) eller på materiellt gott ungefär som kleptomane, ehuru på ett sätt som var sanktionerat av samhället. Hans recept för framtiden är mycket enkelt och konstlöst: lite god vilja, som tar hänsyn även till medmänniskornas behov.

Med denna blick in i framtiden lyckas författaren inte övertyga om att han ser optimistiskt på utvecklingen. Det intryck man får av författarens personlighet är att han själv hör till denna mellankrigsgeneration som skarpögt no-

terar, drar slutledningar som fullt överensstämmer med premisserna men själv inte ser någon acceptabel väg framåt.

Stilistiskt är boken mycket förnämlig. Frederik Nielsen har en förmåga att med små enkla medel ge en stingande uddig avslutning av en personkaraktäristik eller en situationsmålning, som kan erinra en svensk läsare om Strindberg, ehuru hela manerret likväl är ett helt annat. Jag vet inte, om författaren själv beslutat skriva en bok med sikte på det rent estetiska som huvudnjutning; faktum är att tankeinhållet ofta konkurreras ut av stilens värden. I detta avseende löper det en linje rakt ner till dansk stils store mästare J. P. Jacobsen.

Frederik Nielsen: Faraos fede aar, 166 s. 5.25 danska kr, Jespersen og Pios förlag.

Julens högläsningbok

René le Sages stora pikaresk "Gil Blas", som i nr 7 av Fyrbåken recenserats på grundval av en fransk upplaga, har nu kommit ut på svenska med Nils-Olof Franzén som översättare. Han har klarat denna uppgift lika elegant som sin stora prestation från året förut, översättningen av *Simplicimus*. Denna bok lämpar sig föga för högläsning; det gör däremot *Gil Blas*, som håller fransk måtta i uttrycks sättet och när en esprit, som spelar med helt andra valörer än *Grimmelshausens* grovkorniga mästerverk. Recensenten kan

Joan Grants fjärde roman har nu kommit ut på svenska — till skillnad från de tidigare, som översatts av Frans G. Bengtsson, är "Horisontens väktare" inte lika stilistiskt fulländad, men syftningen är densamma, och författarinnsans färgrika berättartalang. Den klara poesin i Joan Grants första bok "Jag var Egyptens drottning", den äventyrligt romantiska karaktärsteckningen i "Jag var Carola" och den levande tidsbilden från mumiernas barndom i "Solgudens återkomst" finns alla i "Horisontens väktare", men läget har aktualiserats, man kan dra paralleller mellan den "mörka Elfte Dynastiens" strid mot "Söderns män" och vårt andra världskrig. Den nya gryningen i Egypten för med sig återuppbyggnadens alla problem, som Joan Grant löser med mänsklighet och fantasi. Intimt förbundna med det stora sociala skeendet ser hon enskilda människöden, och den nye Faraos första lag till sitt folk är att de ska älska sig själva för att kunna älska varandra.

Den hårde uppsyningsmannen får byta yrke med den vidsynte getherden, och efter den första tidens indignation finner han sig väl tillrätta och hans ärelystnad och maktbegär löser sig i fruktbarande arbete. Bokens huvudperson är härskare i en av Egyptens arton provinser, samme Ra-ab som i "Solgudens återkomst" ledde striden mot tyrannerna.

Joan Grants böcker är inga vanliga böcker, och hennes livsåskådning är

inte tänka sig en lämpligare bok att högläsa i familjekretsen i jul framför det moderna hyreshusets illusionistiska lilla trick, den öppna spisen. Översättaren har försett boken med en utmärkt teckning av René le Sage, där han även talar om att boken presenteras i något nedskuret skick; nedskärningarna har drabbat de för tidens författarmanér typiska utvikningarna, varigenom det hela blivit fullt njutbart för en modern publik. Boken är illustrerad med gravyrer av den franske tecknaren Gavarni.

T. H.

Alain-René le Sage: *Gil Blas*, 684 s. häft. 15: —, inb. 19: —. Ljus förlag.

GODTEMPLARE!

När Ni behöver någon artikel för för kontoret vänd Eder då med förtroende till undertecknad.

Vi föra marknadens förnämsta kontorsutensilier, såsom karbonpapper, färgband, stenciler, dupliceringspapper, alla slag av pärmar, häftapparater, nitar, alla sorters pennor, klister, celofanremsor, skrivmaskinspapper (genomslags-, post- och kuvert), pappersrullar till räknemaskiner, stämplor och stämpeldynor, pagineringsstämplar, brevkorgar och brevfack, skrivunderlägg och papperskorgar m. m.

A.-B. SELARCO, Stockholm.

BOKSIDOR

Den nya grottesången

Det finns mycket att bättra, mycket att göra om, mycket som är vrängt, mycket slaveri ännu i det svenska folkhemmet — det är bl. a. vad Folke Fridell vill säga med sin debutbok "Tack för mig — grottekvarn".

Det är ingen snäll bok, snarare en vred bok, en frän bok, framför allt en bok av en man som anser sig veta vad han talar om och därför sjunger ut. Men det är ingen bok av en författare i ordets riktiga mening. Fridell tycks överhuvudtaget inte ha några förbindelser med landets eller utlandets litteratur varken nu eller i gångna dagar, vilket är synd, då han tydligen själv inte har tillräckligt stor originalitet för att på egen hand skapa en fullvärdig stilkonst. Därför kommer hans bok knappast att bli mera än ett mycket tidsbetonat inlägg, som är glömt när de missförhållanden, han pekat på, är avhjälpta.

Psykologien i boken är ganska grund. Ibland blottar den författarens bristande inlevelse i sina figurer eller oförmåga att fånga de rätta proportionerna. Som exempel kan man nämna den tioårige Magnis självmordsplaner, som väcks när han ser hur näckrosorna i en tjärn sugts ned av vattenvirvlarna för att åter arbeta sig upp till ytan. Författaren låter Magnis tankar löpa som hos en 18-årig flicka, som misslyckats i en kärleksaffär: "En gång skulle väl ändå motståndet vara brutet, stänglarna brista och blad och blommor dragas ned i djupet. Magnis lott var likadan. Han sökte frihet och lycka, men fick hela världen att kämpa mot." O. s. v.

Allt detta hindrar ingalunda att boken som helhet betraktad ger ett intryck av rapphet. Man lägger den inte ifrån sig förrän den är utläst. Sakkunskapen, då det gäller det småländska

ingen vanlig livsåskådning. Hon fascinerar inte bara som berättare av rang, hennes insikt i det gamla Egyptens historia, i dess gudavärld och tankesätt och hennes visionära lösning av de djupaste mänskliga problemen höjer hennes bok till vad de gamla egyptierna skulle kallat Sann Konst.

K. H.

Joan Grant: Horisontens väktare. Medéns förlag. 360 sid. 12: 50.

samhällets sociala omvandling, är vidare uppenbar.

Med tanke på bokens titel kommer recensenten att tänka på en författare av en Fridell diametralt motsatt typ, Ludvig Nordström. Denne höll på att få slag, när han under en av sina norrländska reportageresor stötte ihop med en ung arbetare, som förklarade sig vara okunnig, med motiveringen att han ju "arbetade i Grotte-kvarnen". För Nordström representerar denne arbetare ett längesen passerat skede. Nordström var kapitalist av födseln. Fridell är arbetare av födseln. Båda ser de säkerligen med den skevhet i uppfattningen, som ensidiga erfarenheter skapar.

T. H.

Folke Fridell: Tack för mig — grottekvarn. 301 sid. Pris 6.— kr. Federativs.

Bok om en svensk pojke

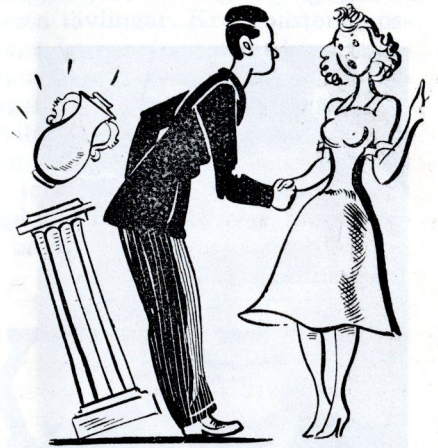
Kalle Svensk har redan figurerat på äventyr i Nord-Finland i Oscar Rönnbäck's förra pojkbok "Kalle Svensk följer spåret". Nu går han till sjöss och upplever de flesta äventyr man kan hitta i världens alla pojkböcker. Det går i snubblande fart runt halva jordklotet, än hamnar han ensam på en infödingsö, än slåss han mot slödder i storstadshamnarna etc.

Vad man saknar i denna för all del händelserika pojkbok är det säkra greppet om karaktären. Den här pojken är mera en typ än levande människa, och därför slappnar intresset nu och då un-

der läsningen. Historia och geografi får man till livs i förbifarten — men det kunde alltsammans ha gjorts litet ooligare. Emellertid blir säkert Kalle Svensks tidigare vänner glada åt att han kommer igen.

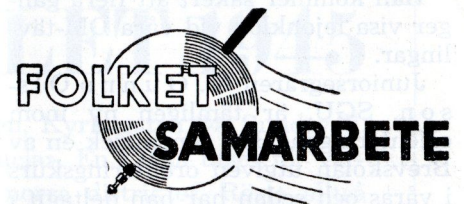
K. H.

Oskar Rönnbäck: Kalle Svensk går till sjöss. Eklunds ungdomsböcker. 198 s. 3: 50.

Er tur nästa gång...

En gammal fin vas skuffas till och går sönder eller en cigarrett bränner hål på en dyrbar päls... Den som förorsakat missödet blir givetvis ersättningskyldig. Då kan det vara bra att ha en ansvarighetsförsäkring («drulleförsäkring») att falla tillbaka på. Premien för denna allt mera nödvändiga försäkring är endast 7 kr. per år för hel familj och 5 kr. för enskild person. Tala med vårt ombud på orten eller vänd Er direkt till vårt huvudkontor, Stockholm 7, så får Ni alla upplysningar.

Rupert Bonnströms Måleriaffär

Fredsgatan 8

SUNDSVALL

Utför alla slag av måleriarbeten till humana priser

KOSTNADSFÖRSLAG PÅ BEGÄRAN

Tel. VERKSTADEN 2279 — BOSTADEN 1703

Marknadens förnämsta kontorsutensilier

saluföres av NORDISKA KARTRO A.-B., Vasagatan 9, Stockholm.

Representant: Sture Thelander, Kaptensgatan 15, tel. 5242, Sundsvall.

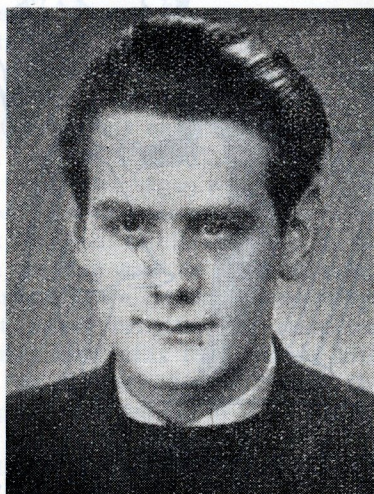

Fyrbåkens idrottssida

Efterskörd från Godtemplar-DM i ORIENTERING 1945

Gunno Olsson.

Så här ser de olika DM-mästarna i orientering 1945 ut:

Br. Yngve Björklund, Njurunda är i orienteringskretsar väl känd och han tillhör de säkraste skärmlätarna. Han brukar hålla sig i toppen på prislistorna. Yngve är en glad och trevlig ordensbroder som gör god propaganda för Orden.

Han kommer säkert att visa gånger visa lejonklon vid våra DM-tävlingar.

Juniorsegraren br. Gunno Olsson, SGU, är tämligen ny inom orienteringen. Han genomgick en av Brevskolan utgiven orienteringskurs i våras och sedan har han deltagit i ett flertal tävlingar. Den ynglingen kommer helt säkert att visa sig i prislistorna framöver. God fortsättning Gunno.

Segrarinnan i damklassen str. Astrid Edholm, SGU, har del-

tagit i så gott som alla orienteringstävlingar i höst och hon har placerat sig i toppen av prislistorna. Nu kröntes hennes stora orienteringsintresse med ett DM-tecken. Hon slog den alltid säkra str. Gerda Nyberg, Indal, vilket bevisar att Astrid funnit den rätta melodin. Var håller alla våra SGU-flickor hus? Följ str. Astrid Edholms exempel och ställ upp vid nästa DM-tävling. Oldboysklassen var uppdelad i yngre och äldre men samtliga tävlade om DM-tecknet, vilket den äldste deltagaren br. Gösta Nordberg lade beslag på. Br. Nordberg har flitigt deltagit i höstens orienteringar och i de flesta fall varit etta. Han tänker tävla tills 50 åren inträtt, säger han och då får vi se honom ännu två år i tävlingar. Varför är de äldre bröderna så rädda ställa upp i orientering och andra tävlingar? Nu när oldboysklassen är uppdelad i yngre och äldre förväntar vi att flera deltagar vid kommande tävlingar.

Många storfräsare i orientering gjorde bort sig och blevo kvar ute i naturen rätt länge. Det var ju ett strålande väder under tävlingen så det förvånar inte att många ville njuta av den vackra höstdagen. Det var visst första kontrollskärmen som

Astrid Edholm.

Fyrbåkens JULNUMMER 1945

FYRBAKEN har för första gången i sin historia beslutat utge ett speciellt julnummer. Det är en glädjande utveckling att så kunnat ske och vi hoppas att det skall vinna uppskattning av läsekretsen. Det "vanliga" materialet kommer att begränsas så mycket som möjligt och i stället kommer vi att bjuda på ett par berättelser, ett par intressanta artiklar och t. o. m. en liten saga för de yngsta. Tidningen kommer att illustreras med vackra bilder och omslaget kommer att prydas av ett mycket konstnärligt vintermotiv. Vi är förvissad om att det är flera än vanligt ute i logerna som önskar ett exemplar av denna vackra och innehållsrika tidning och säkert skulle den även vinna uppskattning utanför logerna. Vi bifogar därför här en beställningskupong som kan insändas till Fyrbåkens red. Hans Norling, Kyrkogatan 24, Sundsvall, före den 10 dec. Gäller beställningen hel loge sättes logens namn som underskrift, varvid beställningen sändes till LD. Priset är som vanligt endast 20 öre pr ex.

Undertecknad beställer härmed
.....
ex. av Fyrbåkens julnummer 1945. Tidningen skall sändas
till .....

Bostadsadress. ....

Postadress. ....

var osynlig för dem som bröt tävlingen och var det någon som lyckats finna rätt på den fick den andra kontrollens skärm vara i fred och så småningom ställdes kosan till målet direkt. Någon trodde att skärmen

Café METROPOL

KÖPMANGATAN 9. — Tel. 3964.

STALLET DAR MAN TRIVS!

Extra gott kaffe; egen brödtillverkning.

Yngve Björklund.

vid första kontrollen inte stod där den borde, men den perfekte banläggaren Helge Eriksson hade nog sett till att allt var riktigt och han får högsta betyget för banläggningen. Bland de som bröto var den alltid säkre Conny Grees, Njurunda, Malte Eriksson och Bo Smedlund, Sundsvall samt en del andra bröder. I orienteringstävlingar kan man aldrig säga vem som skall segra och däri ligger den verkliga spänningen. Den allra bästa kan göra bort sig. Men hur var det nu, sprang inte löparna lite för fort och slarvade med kartläsningen? Skulle inte tro det. I alla fall var det en fullträff vad tävlingen beträffar och David Wiklander skall ha ett hjärtligt tack för det arbete han nedlade för tävlingens hållande. Han hade lyckats skaffa goda medhjälpare och förutom den förut nämnde Helge Eriksson hade Gunnar Kjellin, Erikslund

ställt sig till förfogande och utförde ett gott arbete för att tävlingen skulle gå friktionsfritt. Hur är det med intresset för Godtemplarorden Gunnar? Skulle vi inte kunna få se dig som medlem i Orden? Vi vilja gärna se goda krafter inom våra led och jag tror att du säkert skulle trivas bland oss. Br. Wiklander, när du nästa gång går till logen Magnus Huss så förvänta vi att du tar Gunnar Kjellin med dig.

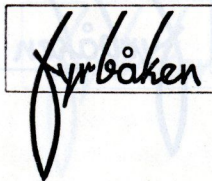
Ännu en gång hjärtligt tack för årets Godtemplar-DM i orientering.

Nästa DM-tävling blir i skidloppning och hugade spekulanter för anordnande av tävlingen torde snarast anmäla sig till Distriktsidrottsledaren Gösta Nordberg, Rosenborgsgatan 15 B, Sundsvall. Telefon 1352.

—g.

Kretsmästerskap

Timrå-Hässjö kretsloge har haft kretsmästerskap i orientering, vilket framgick av referat i förra numret av Fyrbåken. Inom distriktsidrottsledningen är vi glada över att Ni anordnar kretstävlingar. I vintras hade skidtävling också anordnats. Idén med kretstävlingar är utmärkt. Tävlingarna bör om möjligt anordnas samma dag som kretsmötet och vid detsamma kan då prisutdelning ske. Kretsmötena bör på så sätt bli rätt så talrikt besökta av ordensmedlemmarna. På många håll i landet anordnas kretstävlingar och är

vandringspris uppsatta och den loge inom kretsen som erövrar detta för alltid ställer upp detsamma för individuell tävling inom den segrande logen. På så sätt stimuleras idrottsintresset. Vi inom idrottsledningen rekommenderar dessa kretstävlingar och vi hoppas att vederbörande kretsloge välvilligt ställer upp vandringspris. Det är en god propaganda i dessa tävlingar. Kretsmästerskaps-tecken kommer snart att kunna tillhandahållas från ordensidrottsledningen.

Alltså, kretsråden i distriktet, välj idrottsledare och ställ vandringspris till förfogande åt ungdomen. Den ungdom som vi bygger vår framtid på.

Distriktsidrottsledningen.

K

ONDITORI

Elegant
men trivsamt

ORIENT

STORGATAN

5

Tel. 41 95

SUNDSVALL

Kol • Koks
Byggnads-
material
Tegel
Trävaror

A/B. KOLIMPORTEN-LAURENTS
Storgatan 26. Tel. Namnanrop.
SUNDSVALL

Röstsedel

för

LUCIA-VALET 1945

Insändes i slutet kuvert till Fyrbåken, Kyrkogatan 24, Sundsvall, senast den 2 dec. Märk kuvertet »Lucia». En Lucia utses för vardera V:a Medelpad, Njurunda och norra distriktet. Rösta alltså på 3 kandidater, en från vardera distriktet.

Undertecknad röstar på

Via Medelpad

Njurunda

Nra distriktet

Namn.

Adress.

Sänd med några frimärken till behövande småttingar!
Resultatet kungöres i Nya Samhället.

BLIV MEDLEM av Ordenshusens riksförening!

Magnus Hovlin.

Nu har jag några ord att allvarligen lägga er på hjärtat. Det gäller vad vi allesammans länge gått och funderat på, men inte kunnat komma till en nöjaktig lösning av. Hur skall det bli oss möjligt att reparera och modernisera vårt ordenshus, så att det fyller kraven på en modern samlingslokal och blir en plats där vi och alla de som önska skall komma under vårt tak skulle trivas — ett andra hem som vi längtar till? Vi saknar ju inte viljan att göra något och nog har vi väl gått och skämts en smula för att vi inte skulle kunna hålla de ordenshus som våra föregångare förmådde bygga och skänka åt vår bygd i tidsenligt skick. Ofta är godtemplarhuset den enda samlingslokalen i trakten, där alla möjliga organisationer skall hålla sina sammankomster. Men i regel är inte dessa organisationer så ekonomiskt bärkraftiga att vi kan avkräva dem hyror som ger oss möjlighet att kosta på reparationer och underhåll i nödig omfattning. På många håll har man för att över huvud taget kunna klara ekonomin så att lokalen kan behållas fått tillgripa uthyrning för sådana ändamål som våra ordenshus icke blivit uppförda för. Detta har statsmakterna insett och 1945 års riksdag har med anledning härav i samband med beviljandet av nya anslag för anordnandet av allmänna samlingsplatser vidtagit betydelsefulla ändringar i tidigare meddelade kungörelser om bidrag och lån av statsmedel för sådant ändamål. Vad vi särskilt har anledning att fästa oss vid i bestämmelserna rörande lån för "ekonomisk sanering" för vilket lån från och med den 1 juli gäller att lån för dylikt ändamål kan utgå därest ägaren av loka-

len "på grund av ekonomiskt trångmål uppenbarligen har svårigheter att i tillfredsställande ordning hålla lokalen tillgänglig för föreningslivet".

Tyckte ni inte att ni kände igen er som ägare till lokaler under dylika omständigheter?

Lån kan utgå med högst 75 proc. av byggnadskostnaderna och då det gäller ombyggnad kan fyra femtedelar av lånet bli räntefri stående del. Då den räntefria stående delen av lånet kan efterskänkas när amorteringsdelen blivit inbetald, behöver jag kanske inte närmare kommentera bestämmelserna för att det skall bli klart för alla, vilka möjligheter som lösandet av kostnadsfrågan för en ombyggnation och en ekonomisk sanering, som då öppnar sig.

Inom godtemplarorden har för samordnandet av alla våra lokalfrågor skapats ett organ — Ordenshusens riksförening. Riksföreningen står Dig och Din loge till hjälp med uppordnandet av alla frågor rörande ordenshusen, däri inbegripet sökande av lån och bidrag till statens nämnd för samlingslokaler. Men då skall Du utan dröjsmål vidta följande åtgärder: Du kan omedelbart vända Dig per brev eller telefon till undertecknad, som lämnar Dig alla erforderliga upplysningar i hithörande frågor och

som då tillsänder Dig informationsmaterial, som Du och Din loge eller byggnadsföreningen kan vara av behov av, ävensom blanketter för sökande av lån eller bidrag. Du erhåller även erforderlig blankett för erhållande av inträde i Ordenshusens riksförening, vilket är grundförutsättningen för att riksföreningen skall taga sig an Din loges byggnadsfråga. Låt se att ingen utsänd blankett blir liggande oanvänd. Vid sammanträde igår i riksföreningens arbetsutskott förelåg ej mindre än fem inträdesansökningar från vårt distrikt. Det bör bli så eller ännu fler vid varje sammanträde till dess alla är solidariskt sammanslutna till en enhet. Dessutom vill jag be Er ordenssyskon att i ert eget intresse icke träffa aldrig så lockande uppgörelser med biografägare innan riksföreningen fått ta Er biograf-fråga under omprövning — det är förständigt att resolut tacka nej till erbjudna förskottshyror, vilka innebär en skuldsättning med återbetalningsskyldighet.

Alltså vi kommer överens om att jag får höra av alla de loger som har några lokalbekymmer under min adress, som är Matfors — mitt telefonnummer är 99.

Med varm brodershälsning

Magnus Hovlin.

3

V.A MEDELPAD

Välj

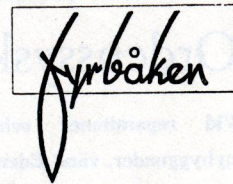
samarbetets
väg ...
skapa i
samverkan

genom anslutning till

KONSUM ERIKSLUND

Då godtemplarna drack ur dödskallar och låg under björnskinnsfällar m. m.

— Si när hon gick därute i mörkret och såg att vi hade nedrullat för fönstren, så tordes hon inte gå in där.

— Hm, sa' hon, gå med där. Hm, där dom domderar med klubbor och annat väsen. Nej, si det blir aldrig av det inte.

Ovanstående lösryckta satser är tagna ur förra auktionisten m. m. E. J. Bengtssons rika historiesamling och det handlar om »godtempleri». Närmare bestämt handlar det om Bengtssons fosterbrors hustru contra godtempleret. Hon hade en panisk förskräckelse för denna mystiska sammanslutning, som hade vakter för dörrarna och ett som annat. Bengtsson själv har varit godtemplare i 60 år — en försvarlig tid — och så även hans mor och far och fosterbror och alla de övriga i släkten på den tiden. Inte 60 år allsammans men med i alla fall. Men hon, fosterbroderns fru, hon tordes inte gå med hon inte. Nåja, så småningom kröp hon dit hon också, men det satt hårt åt. Inte förrän hon hade blivit övertygad om att det var lögn allt det där man berättade om godtemplarna på den tiden. Dom sa, att vi drack vatten ur dödskallar och att vi låg under björnfällar och allt mellan himmel och jord. Det var ju lögn alltsammans som man förstår. Det där att vi drack vatten var nog sant, men inte var det ur dödskallar inte, men var de hade fått det ifrån att vi kröp under björnfällar, det vet nog endast den som styr och ställer med allt det här som han behagar.

— A, frågte dom mej, säger Bengtsson, om vi låg under björnfällar, så sa' jag att vi gjordet. För sa' jag att vi inte gjordet så trodde dom et inte, men si ljög ja då trodde dom 'et med. Det var bara att hålla med dom det.

En som har varit godtemplare i så många herrans år har naturligtvis varit med och bildat loger i framfarna dagar och det är just vad Bengtsson gjort. Det var i Galtström och i den logen gick hela familjen med i också. Mötena hölls i en lokal på den så kallade Udden. Sedan har han emellertid mest tillhört logen Tunaborg i Matfors och sedan han 1910 kom till Sundsvall, logen Rätt och Sanning härstädes, vilken han besökte för bara ett par veckor sedan. Men det var ett äventyr. Det är nämligen så att Bengtsson har ont i högra höften och det är ett

otygt. Doktorn kunde bara säga att det brukar gå litet trögt så där när man blir lite till åren kommen, men göra något åt det kunde han inte. Nåväl följden av det sena logebesöket blev att Bengtsson inte kunde sova på två nätter. Men roligt var det — huga ja. Träffa gamla bekanta och vänner. »Nej se där kommer ju farbror Bengtsson!» — Jojomensan. Men se hemma i Aftonsol har

E. J. Bengtsson.

han sin yngsta flicka som sköter om sig och det är bättre än på lasaretet så det gick naturligtvis bra i alla fall till sist. Tre flickor har han förresten och en pojke i livet fortfarande av ett och ett halvt dussin.

— Va, ett och ett halvt dussin. Det var det värsta. Det blir ju 18 stycken det. Fantastiskt. Låt mig se hur var det Gustav Vasa hade . . .

— Nej, nej, nej — — — ett och ett halvt dussin sa' jag.

— Ja, just det.

— Ja, och det blir sju stycken det.

Där förlängdes intervjuarens ansikte ett par tum och Bengtsson hade tydligt och klart avslöjat sig som auktionisten Bengtsson. Han som känner hela Sundsvall — i det närmaste — och som framför allt hela Sundsvall - i det närmaste - känner.

Auktionisten Bengtsson, som »höll låda» på massor av auktioner. Små frisk och sir bra och hör bra och är auktioner och stora auktioner som

höll på flera dagar. Roliga auktioner. Framför allt roliga auktioner. Tack vare Bengtsson.

Han har varit försäkringsman också, bl. a. och vaktmästare på kinematografer med levande bilder ni vet. Och allt möjligt annat och alltid har det varit lika roligt. Visserligen fick man ligga i som en rö' hund i en benhög ibland, men roligt var det sannerligen. Hela livet, brukar jag säga, har varit en dans på rosor och det är minsann inte många som kan säga det.

Försäljare av Singer symaskiner har han varit också.

— En gång — — — det var någons därefter vid Helgum. Saken var den att Huskvarna hade två agenter ute, två dalmasar och just då såg jag dem gå in i en stuga. Nåja, jag knallade på också. Jag hade nämligen varit dit en gång förut och pratat med gumman. När jag kom in där satt masarna vid bordet och pratade med gubben och ackorderade. Jag gick emellertid fram till gumman och sa helt enkelt att hon kunde skriva på här och visade ett kontrakt. Och hon skrev på hon.

När jag sedan skulle till att gå frågade naturligtvis de två agenterna vad jag var för en gynnare. »Jo, han säljer Singer han», svarade gubben.

Mera kanske det är onödigt att berätta. Det var nog sagt att de två ansikten förmodligen blev längre än vårt ovan. Och som sagt, säger Bengtsson än en gång, roligt har jag haft. Nu kan jag bara inte förstå att jag skulle vara 80 år. Jag var ju i farten för ett år sedan. Jag tror minsann att prästen skrivit fel. Jag tror jag måste undersöka saken.

Vi får väl i alla fall rätta oss efter vad som står skrevet och så tar vi och slår ihop alla de gamla fraserna vid sådana här tillfällen — allt det där om att jubilarer är gladlynt och vänsäll — ja alltsammans slår vi ihop och säger att det vet vi ju ändå. Och så säller vi oss skriftligen till gratulanterna. M'lock.

IMATVÄTT är överlägsen vanlig kemisk tvätt på samma sätt som tvätt är överlägsen tvätt med bara vatten.

Imatvätt fås endast hos

Flyrens

IMA tvätten

Kyrkogatan 30
Telefon 1770

Ordenssyskon!

Vid reparationer och nybyggnader, vänd Eder då med förtroende till

Lyréns
Målerifirma

Box. 449. Tel. 4465.

Bostad: Långgatan 71.

Verkstad: SJÖGATAN 21,
Sundsvall.

Vördsamt

Carl-Ivar Lyrén

UTFÖR ALLT INOM YRKET.

Skapa i samverkan

Konsum Erikslund

Allt i RADIO

REPARATIONER
RÖR
RESERVDELAR

Norrlands Radio

Storg. 9. Tel. 5380, bost. 68217.

Har levererat Radiogrammofonen till Logen 2058 Vivan, Vivstavarv.

*För goda köp -
till rätt pris borgar*

konsumbutikerna

i Sundsvallsdistriktet.

Gynna Fyrbåkens annonsörer!

VID VISTELSE I SUNDSVALL

Besök

KPS

självserving

ideal-
matställe

för alla!!

Inga
drickspengar

KOOPERATIVA PRODUKTIONSFORENINGEN

SE nyktert på inköpstrågan:

Handla med förtroende i **DE PRIVATA
AFFÄRERNA**

Godtemplare!

Låt inbinda
Edra
böcker hos

Wikströms Eftr.

Fredsgatan 5.

Sundsvall.

Byggnadsbolaget

HALLSTRÖM & NISSES

P. HALLSTRÖM
Kapten i v. v. k.

AND. NISSES
Byggn.-ingenjör

SUNDSVALL

Tel. 55590 (växel)

HUS- och FABRIKSBYGGNADER
BRO-, VÄG- och VATTEN-
BYGGNADSRARBETEN.

LANSJÄR

KVALITÉ och STIL till önskepriser

Landers

Föreningstryck:

Verksamhetsberättelser
Affischer
Program
Papper och Kuvert
samt Brevkort
Biljetter etc.

*God kvalité —
Rimliga priser!*

Nya Samhällets

Boktryckeri

Köpmangatan 5
Sundsvall
Tel. 4588.